

пізнання навколишнього світу у різних видах предметно-практичної діяльності, завдяки якій виробляються навички тонкого диференційованого сприймання.

Таким чином, врахування особливостей розвитку слабозорих дітей молодшого шкільного віку та організація спеціальних умов під час занять ОД, дасть змогу досягнути максимального рівня розвитку таких дітей, а також сприятиме активізації компенсаторних можливостей, розвитку дрібної моторики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Особливості розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями зору Частина I. Науково-методичний посібник. / Л.С. Вавіна, та ін. К.: Педагогічна думка, 2012. 138 с.

2. Комплексний супровід дітей з порушеннями зору в умовах навчального закладу: навч.-метод. посіб. для слухачів курсів підвищ. кваліф. ін-ту післядипломної педагогічної освіти. / Ю.О. Бистрова та ін. Луганськ, 2012. 288 с.

Тетяна КАЧАР,

здобувач другого (магістерського) вищої освіти I курсу факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Науковий керівник: **Євгенія ЛИНДІНА**

канд.пед.наук, доцент (БДПУ)

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ІЗ ЗНМ ІІ РІВНЯ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ

Актуальність теми. Завдання розвитку зв'язного мовлення посідають центральне місце в загальній системі роботи з розвитку мовлення в закладі дошкільної освіти. Воно має надзвичайне значення для розвитку інтелекту та самосвідомості дитини, позитивно впливає на формування її важливих особистісних якостей таких, як комунікабельність, доброзичливість, ініціативність, креативність, компетентність [1]. За допомогою добре розвинуеного зв'язного мовлення дитина навчається чітко та ясно мислити, легко встановлює контакт із оточуючими, ініціює власні ідеї, бере участь у різних видах дитячої творчості.

Значні труднощі в оволодінні навичками зв'язного мовлення мають діти з загальним недорозвитком мовлення (ЗНМ). Ці труднощі обумовлені недорозвитком основних компонентів мовленнєвої системи: фонетико-фонематичного, лексичного і граматичного, недостатньою сформованістю як вимовної (звукової), так і семантичної (сислової) сторін мовлення [2, с.12]. Тому важливим є знаходження різних шляхів розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку з ЗНМ ІІ рівня.

Для цього можливе використання казкотерапії як засобу розвитку зв'язного мовлення. Дидактичний матеріал, що використовується для проведення корекційної роботи виготовляється з полімерної глини.

Ступінь досліджуваності проблеми. Вивченням особливостей формування зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ, розробкою методик навчання займалися такі вчені як Г. Жаренкова, Р. Лалаєва, Р. Левіна, В. Орфінська, Є. Соботович, В. Тищенко, Л. Трофименко та інші. Автори

підкреслюють, що розвиток зв'язного мовлення є дуже важливим для дітей з ЗНМ, та необхідним для шкільного навчання.

Арт-педагогіка може використовуватися в роботі з дітьми з порушеннями мовленнєвого розвитку, оскільки діти з особливими освітніми потребами вимагають особливого підходу. На думку О. Деркач, мистецтво, як форма суспільної свідомості, що акумулює та культивує систему світоглядних уявлень та ціннісних орієнтацій людства, є унікальним засобом впливу на дитину.

Окремі прийоми, методи і технології арт-педагогіки набувають все більшої популярності в освітньому просторі, розглядаються засобом реалізації професійних цілей і завдань, що постають перед сучасним педагогом.

Розвитку зв'язного мовлення у дітей із ЗНМ можна досягти завдяки використанню нетрадиційних засобів, таких як використання одного з матеріалів арт-педагогіки – полімерної глини і виробів із неї, що дозволить в більш цікавій і незвичайній формі проводити корекційні заняття.

Мета – дослідити ефективність методики використання казкотерапії та полімерної глини для розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня.

В дослідженні нами були використані наступні **методи**: теоретичний метод – здійснення аналізу літератури по темі дослідження; емпіричні методи – спостереження та експеримент; математичні методи – аналітична і статистична обробка даних для кількісного та якісного аналізу результатів експерименту.

Сутність дослідження. Для розвитку у дошкільників з ЗНМ III рівня вміння логічно, послідовно, граматично правильно та зв'язно виражати свої думки за допомогою мовлення необхідно використовувати різні засоби. Одним з таких засобів є казкотерапія та застосування полімерної глини і виробів з неї. З допомогою проігрування різних казкових сюжетів та виготовленню казкових персонажів з полімерної глини можна розвивати навички зв'язного мовлення. Будуючи заняття на основі проігрування сюжетів, що супроводжуються мовленням та виконуючи різні завдання на розвиток певних ланок монологічного та діалогічного мовлення можна допомогти дитині отримати необхідні знання та навички, які є важливими для формування правильного висловлювання.

Отже використовуючи дану методику на заняттях з дітьми дошкільного віку з ЗНМ III рівня, можна у більш цікавій та оригінальній формі розвивати зв'язного мовлення, а також окрім цього дрібну моторику, естетичні уявлення дітей, фантазію, творчі здібності та ін.

Основні висновки. Аналізуючи різні літературні джерела, роботи різних авторів та результати занять з дітьми, можна сказати, що методика використання казкотерапії та роботи з полімерною глиною як засобу розвитку зв'язного мовлення для дітей дошкільного віку з ЗНМ III рівня може бути дійсно ефективною та принести хороший результат. Так як гра – це провідний вид діяльності дошкільників, ця методика допоможе дитині з цікавістю та ненав'язливо виконувати різні завдання на заняттях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гавриш Н. В. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят: навч.-метод. посіб. Київ: Вид. дім «Шкіл, світ», 2006. 119 с.
2. Логопедія: підручник / за ред. М. К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово», . 2018. 856 с.
3. Полімерна глина – що таке полімерна глина і як з нею працювати: <https://handmade-gift.top/2017/12/17/polimerna-glina-tehnologiya.html>
4. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії / упор. В. В. Тищенко, Є. Ю. Линдіна. К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2015. 308 с.

Наталія КЛОЧКО,

здобувач 1 рівня вищої освіти, 4 курсу
Факультет доршкільної, спеціальної та соціальної освіти
Наук. керівник: **Тетяна Сущинська,**
к.психол.н., ст.викл. (БДПУ)

ТІЛЕСНО-ОРІЄНТОВАНА ПСИХОКОРЕКЦІЯ КОМПЛЕКСУ ГАНДИКАПУ ОСІБ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

На сьогодні все більше людей з вадами здоров'я прагнуть забезпечувати себе самі, підвищувати рівень свого життя за рахунок застосування власних зусиль, шукають шляхи самореалізації в соціумі. Проте відсутність комфортних просторово-архітектурних та соціальних умов призводить до певної ізоляції людей з обмеженими можливостями та залежної позиції, що є передумовами виникнення гандикапізму та комплексу «гандикапа». Люди з обмеженими можливостями гостро відчують свою неповноцінність, пригнічується їх ініціативність.

Теоретико-методологічними засадами дослідження є наукові праці щодо психічного розвитку та особливостей розвитку осіб з психофізичними вадами (Л.Виготський, Л.Божович, В.Мухіна, Н.Толстих, А.Прихожан, Г.Коряков); концепція інтолерантності в її соціальних і психологічних проявах (Г. Кнабе, В. Марченкова, А.Асмолов, Б.Ріердон, І.Вартанова).

Поняття «гандикапізм» ми розглядаємо як соціально-психологічного явище, яке актуалізується за рахунок негативних уявлень про людей з обмеженими можливостями. Ці погляди містяться в суспільній свідомості і проявляються на неусвідомлюваному рівні як колективне несвідоме (архаїчні стереотипи). Гандикапізм за своєю психологічною суттю є негативною соціальною установкою стосовно людей з інвалідністю.

Гандикап є симптомним комплексом, який властивий людям з обмеженими можливостями і проявляється в почутті неповноцінності. Супроводжується він наявністю негативних емоційних станів, змінами в структурі образу «Я» особистості, зниженням самооцінки і соціальної активності, що виникли в результаті переживань з приводу часткової втрати своїх фізичних можливостей. Дисгармонізації образу «Я» є найбільш вагомою причиною виникнення комплексу гандикапу, оскільки саме зміни самооцінки, самосприйняття, зниження образу тілесного «Я» свідчать про появу гандикапних реакцій.